

předmět Prevence sexuálního zneužití
určeno pro Studenti nebo zaměstnanci
vydal Mgr. Martin Bednář, Ph.D., ředitel
platnost od 1. 9. 2019

č. j. CARVOSS/996/2019

Směrnice k prevenci zneužívání v organizaci

I. Úvod

CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc je církevní školou zřizovanou Arcibiskupstvím olomouckým. Jako instituce Církve římskokatolické se podílí na poslání církve, přičemž ochrana zranitelných osob je nedílnou součástí evangelního poselství, které jsou církev a všichni její členové povolaní šířit ve světě. Zločiny sexuálního zneužívání jsou v příkrém rozporu s morálním poselstvím církve, způsobují těžkou újmu obětem a poškozují společenství věřících.

Škola uplatňuje nezbytné prostředky ochrany před sexuálním zneužíváním. Studujícím se snaží vytvořit bezpečné prostředí k profesnímu a osobnostnímu růstu. Součástí je i ochrana před jakýmkoliv zneužíváním a ubližováním v době výuky i na všech akcích pořádaných školou a jejími součástmi, zejména Koleji CARITAS.

II. Vymezení pojmu

Sexuálním zneužíváním (dále jen „SZ“) se pro potřeby této směrnice rozumí

- sexuální kontakt mezi zaměstnancem školy nebo osobou vystupující jménem školy a jejím studentem,
- jakékoliv jiné jednání naplňující znaky některého z trestních činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (např. znásilnění, sexuální nátlak, pohlavní zneužití, šíření pornografie, zneužití studentky/studenta k výrobě pornografie), jestliže k němu dojde ve škole nebo v souvislosti s výkonem činnosti školy.

III. Faktory odlišující zneužívající sexuální akty od nezneužívajících

- rozdíl moci – jedna strana (pachatel) ovládá druhou (oběť), a to prostřednictvím různých zdrojů a nástrojů moci (přirozená autorita, manipulace, násilí, atd.)
- rozdíl poznání – pachatel má dokonalejší porozumění významu a důsledkům sexuálního střetnutí;
- rozdíl uspokojení – primárním cílem pachatele je sebe samého sexuálně uspokojit
- potřeba utajování – pachatel se důkladným utajováním svého konání chrání před odhalením a jeho následky¹

¹ Porov. S. Michančová, 2007, s. 13 – 14.

IV. Prevence sexuálního zneužívání

Ve škole mohou být studentky/studenti, kteří jsou v nouzi, vyčerpané/ní z konfliktního rodinného zázemí, osamělé/í. Podle výzkumných zjištění pachatelé sexuálního zneužívání preferují oběti právě s výše zmíněnými charakteristikami, protože jsou snadněji manipulovatelné. Je potřeba si uvědomit, že stejná dynamika, která vytváří vhodné prostředí a může v konečném důsledku chránit před SZ, může zároveň otevřít dveře vůči výskytu zneužívání. Podpora blízkých vztahů může pomoci redukovat riziko SZ. Avšak ta samá vztahová blízkost může být příležitostí pro SZ. Proto je velmi důležité, aby měla škola kvalitní systém prevence SZ.²

V. Pět klíčových složek prevence SZ

1 Screening a výběr jedinců ucházejících se o pozici zaměstnance v organizaci

Cílem první složky je snížit riziko, že uvedené pozice získají jedinci se sexuální deviantní historií nebo sklony. K tomuto účelu používáme několik strategií:

- **Informování uchazeče o zásadách a směrnici** vztahující se na prevenci SZ, které platí v naší škole. Tímto informováním má uchazeč dostat jasné poselství o tom, že škola bere ochranu studujících vážně. Potenciální sexuální predátory to může odradit od snahy proniknout do organizace.
- **Osobní pohovor** usilující se rozvíjet diskuzi o otázkách, které se snaží určit, jestli má uchazeč zdravé, přiměřené vztahy, jasné hranice a etické normy v oblasti chování se ke studujícím.
- **Získání referencí** o uchazeči z různých zdrojů, především od předešlých zaměstnavatelů. K získání lepšího obrazu o uchazeči je vhodné tázat se referujícího na osobní charakteristiky uchazeče, na interakci uchazeče se studentkami a studenty. Zjistit od referujícího, v čem je uchazeč pro výkon dané pozice vhodný, resp. nevhodný pro práci se studentkami a studenty.
- **Prověření bezúhonnosti** prostřednictvím vyžadování výpisu z rejstříku trestních záznamů. Záznamy týkající se SZ nebo jiného násilného činu jsou důvodem pro nepřijetí uchazeče na pozici zaměstnance v organizaci.
- **Nahlédnutí do interních záznamů organizace**, za účelem prověření, zda daný jedinec už v minulosti nehledal uplatnění v organizaci, nebo jestli nebyl vyřazený z důvodů souvisejících se SZ.³

2 Interakce mezi jedinci

Cílem druhé složky prevence je zajistit, aby mezilidské kontakty odehrávající se ve škole, byly pro studující bezpečné.

- **Identifikace přiměřeného a nepřiměřeného, resp. poškozujícího chování.** Nepřiměřené chování zahrnuje upřednostňování některých studujících ze strany pracovníků, dávání dárků nebo vyhledávání příležitosti k tomu, aby pracovník zůstal se studentkami či studenty o samotě v neodůvodněných situacích. Je nutné identifikovat chování, které je přiměřené a které takové není, např. nežádoucí doteky.

² Porov. J. Saul – N.C. Audage, 2007, s. 1-2.

³ Porov. J. Saul – N.C. Audage, 2007, s. 4-8.

- **Omezení interakcí typu jeden zaměstnanec na jednu studentku/jednoho studenta.**
Poslání organizace zahrnuje také individuální interakce (např. za účelem individuálních konzultací, poradenství, supervize, duchovního vedení, zpovědi, apod.), potom je třeba dávat velký důraz na dohled nad prací zaměstnance.
- **Omezení rizika nevhodných interakcí mezi samotnými studentkami a studenty.**
Je důležité sledovat nejen chování zaměstnanců vůči studujícím, ale také jejich chování k sobě navzájem.

3 Monitorování nepřiměřeného chování

Cílem třetí složky prevence je snižovat riziko výskytu SZ, resp. včas odhalovat a intervenovat v případě podezření ze SZ. Monitorování zahrnuje následujících opatření:

- **Upozornění všech zaměstnanců organizace, že je jejich povinností všímat si nevhodného chování** a upozornit o tom kompetentní osoby nebo organizace, i v případě, že si nejsou zcela jistí, zda dané chování je nebo není přiměřené.
- **Snaha o získání jasného obrazu o chování jedince.** V případě odhalení nepřiměřeného chování musí dojít ke konfrontaci a v případě podezření nebo odhalení trestného činu, ho musí kompetentní osoba nahlásit správním organům.

4 Zajištění bezpečného chování

Cílem této složky prevence je předcházet situacím, ve kterých jsou studentky a studenti vystaveni většímu riziku výskytu SZ. K naplnění tohoto cíle by měla pomoci následující opatření:

- **Důraz na viditelnost.** Prostory, které jsou přístupné a transparentní pro více lidí, mohou odrážet sexuální predátory od útoku.
- **Zabezpečení soukromí při používání toalety, sprchy a při převlékání,** aby se snížilo nejen riziko sexuálně nepřiměřeného chování ze strany zaměstnanců, ale také ze strany studentek a studentů.
- **Pravidla a komunikace pravidel pro aktivity realizované mimo prostory školy (např. výcviky),** kde je žádoucí dodržovat jasné hranice.
- **Instalace monitorovacích zařízení** (např. videokamer) v prostorách organizace.

5 Reagování na nepřiměřené chování, porušení zásad, obvinění nebo podezření ze SZ

Cílem předposlední složky prevence je přijmout opatření k tomu, aby reakce v uvedených situacích byla adekvátní. K těmto opatřením patří:

- **Rozlišovat co oznámit kompetentním osobám v rámci organizace a co organům činným v trestním řízení.** Úlohou zaměstnance v organizaci není hodnocení nebo vedení vlastního vyšetřování, ale adekvátně reagovat (tzn. situaci nepodceňovat a zároveň ji nezveličovat). **V případě vážného podezření SZ je zaměstnancům školy i studentkám a studentům doporučeno kontaktovat policii. Současně, oznámit toto podezření a popsat podniknuté kroky a úkony i vedení školy.**
- **Škola prošetří, zda k SZ nepomohlo selhání preventivního dodržování zásad,** které provede školou pověřený odborník.
- **Při šetření a projednání případu SZ chránit soukromí postižených osob.** Vzhledem k citlivé povaze SZ jména obětí, obviněných, pachatelů a oznamovatelů zůstanou utajené před veřejností.
- **Ošetření následného zaměstnání osoby podezřelé.** Vzhledem k tomu, že obvinění ze SZ ještě neznamená prokázání viny, okamžité propuštění zaměstnance ze školy není žádoucí. V takovém případě se škola postará o tom, aby oběť a obviněný nepřicházeli do kontaktu.

- **Poskytnout podporu obětem.** Škola se bude snažit pomoci poškozeným zvládnout traumatickou situaci, a to především tak, že poškozeným poskytne kontakty na organizace, poradce a terapeuty zabývající se SZ; po domluvě pomůže s finančními náklady na poradenství a terapii.
- **Proces zvládnutí situace v organizaci.** Pracovníci školy, studentky a studenti příslušné skupiny budou přiměřeným způsobem informováni o případě SZ; budou ujištěni, že se realizují kroky k náležitému řešení situace; možnost práce odborníkem.
- **Následné studium.** Sexuální zneužití nesmí mít žádný negativní vliv na další studium oběti, v případě potřeby škola poskytne či zajistí následnou podporu – psychologickou, duchovní apod. Pokud se sexuální zneužití neprokáže, nesmí být vůči oznamovateli uplatněny žádné negativní důsledky.

Olomouc 27. 8. 2019

Mgr. Martin Bednář, Ph.D., ředitel školy

Použitá literatúra

CHILD LURES PREVENTION. A Profile of the Child Molester. [online], [citované 2002-07-16]. Dostupné na: <<http://www.childlures.com/research/molester.asp>>

MICHANČOVÁ, S. Obete sexuálneho zneužívania detí v pastoračnom poli: Od poznania fenoménu k teologickým odpovediam ako predpokladom zodpovedných pastoračných opatrení. (Dizertačná práca) Košice: Teologická fakulta Katolíckej Univerzity v Ružomberku, 2007.

MICHANČOVÁ, S. Páchateľ sexuálneho zneužívania detí medzi nami. Prešov: Prešovská univerzita, 2005, 160 s., ISBN 80-8068-364-6.

MICHANČOVÁ, S. 2007. Potreba prevencie sexuálneho zneužívania v organizáciách venujúcich sa voľnočasovým aktivitám detí a mládeže. (s. 164-169). In: KUBÍK, F. –

MICHANČOVÁ, S. (Eds.). Problematika voľného času detí a mládeže: Zborník z vedeckoodbornej konferencie. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Gréckokatolícka teologická fakulta, 2007. ISBN 978-80-8068-643-7.

SALTER, A. C. Transforming Trauma : A Guide to Understanding and Treating Adult Survivors of Child Sexual Abuse. Thousand Oaks : Sage Publications, Inc., 1995. 353 s. ISBN 0-8039-5509-X.

SAUL, J. – AUDAGE, N.C. Preventing Child Sexual Abuse Within Youth-serving Organizations: Getting Started on Policies and Procedures. Atlanta (GA): U. S. Department of Health and Human Services, 2007.

VAN DAM, C. Identifying Child Molesters. preventing Child Sexual Abuse by Recognizing the Patterns of the Offenders. New York : The Haworth Maltreatment and Trauma Press, 2001. 229 s. ISBN 0-7890-0743-6.

VICTIM ASSISTANCE COORDINATOR. Child Sexual Abuse and Prevention. Orlando, Florida: Diocese of Orlando. [online], [citované 2007-05-30]. Dostupné na: <http://orlandodiocese.org/outreach/child_youth/child_abuse.pdf>

